

Note : All 5 questions are compulsory.

All questions carry equal marks. – 10 marks each.

1) સાતત્યપૂર્ણ વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિની સવિસ્તાર વ્યાખ્યા આપો અને મીડિયાની વિકાસશીલ દેશોમાં ભૂમિકા સમજાવો.

OR

1) ભારતમાં વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ભારત સરકારની નીતિઓ અને આનુષંગિક પગલાંઓ સંદર્ભે સરકારની ભૂમિકા તપાસો.
2) વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનની ઐતિહાસિક ઉત્ક્રાંતિ અને તેના અવકાશને આ ક્ષેત્રના વિદ્વાનો વિલ્બર શ્રામ, એવરેટ રોજર્સ, નોરા કવેબ્રલ ડો.કે.સદાનંદન નાયર અને ડો. બિનોદ સી. અગ્રવાલના તારણોના સંદર્ભે સમજાવો.

OR

2) ગ્રામીણ ભારતમાં વિકાસ સંચાર કાર્યક્રમોના અમલીકરણમાં કયા પડકારો છે ?
3) ભારતમાં કઈ રીતે આઈસીટી (ICT) એ શાસનપ્રણાલી, શિક્ષણ અને આરોગ્ય ક્ષેત્રોમાં આમૂલ પરિવર્તન લાવી દીધું છે તે ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.

OR

3) વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયન માટે પરંપરાગત અને વૈકલ્પિક માધ્યમોને એક સર્વસમાવેશી સાધન તરીકે મૂલવો.
4) મહાત્મા ગાંધીજીએ આપેલા વિકાસના અને પ્રત્યાયનના મોડેલને આજના વર્તમાન સંદર્ભમાં મૂલવો.

OR

4) સાઈટ (SITE) અને ખેડા પ્રત્યાયન પ્રોજેક્ટના હેતુઓ, પ્રક્રિયા અને પરિણામોની ચર્ચા કરો.
5) નીચે પૈકી કોઈપણ દસના જવાબ ટૂંકમાં લખો.

1. વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનની વ્યાખ્યા આપો.
2. સહભાગીતાલક્ષી પ્રત્યાયન એટલે શું?
3. વિકાસમાં લોકમાધ્યમોની શું ભૂમિકા હોય છે ?
4. કમ્યુનિટી રેડિયોની વ્યાખ્યા આપો.
5. ભારતમાં શિક્ષણક્ષેત્રે ICT નું એક ઉદાહરણ આપો.
6. 'ડિજિટલ ઇન્ડિયા પ્રોગ્રામ' શું છે?
7. ગ્રામીણ વિસ્તારમાં પહોંચવા માટે ICT ની કોઈએક એપ્લિકેશનનું નામ આપો.
8. આઈસીટી આધારિત પ્રત્યાયનમાં આવતા એક નૈતિક મુદ્દાનું નામ આપો.
9. વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનમાં કાર્યરત કોઈએક એનજીઓનું નામ આપો.
10. ડો. વિક્રમ સારાભાઈ કોણ હતા?
11. 'વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયન' આ શબ્દ કોને આપ્યો?
12. વિકાસ, આર્થિક વૃદ્ધિ અને માનવ વિકાસની વ્યાખ્યા આપો.

=====XXXXXXXX=====

E(212-2

Course : BAJMC (Hons) NEP 20

Semester : 5

Paper 4 : Development Communication (DSC-M BAJMC354)

Marks : 50

Date :

Time :

Note : All 5 questions are compulsory.

All questions carry equal marks. – 10 marks each.

1) Define sustainable development, economic growth challenges and role of media in developing countries.

OR

- 1) Examine the role of government policies and initiatives in promoting development communication in India.
- 2) Discuss the historical evolution and scope of development communication with reference to key scholars like Wilbur Schramm, Everett Rogers, Nora Quebral, Dr. K. Sadanandan Nair and Dr. Binod C. Agrawal.

OR

- 2) What are the challenges in implementing development communication programs in rural India?.
- 3) Explain how ICT has transformed governance, education, and health sectors in India with suitable examples.

OR

- 3) Evaluate the use of alternative and traditional media as inclusive tools for development communication.
- 4) Explain the Gandhian model of development and communication with its relevance in today's context.

OR

4) Discuss the objectives, process and outcomes of the SITE and Kheda Communication projects in India.

5) **Answer any 10** out of 12 (in short).

1. Define Development Communication
2. What does the term participatory communication mean?
3. What is the role of folk media in development?
4. Define community radio.
5. Name one ICT initiative in education in India.
6. What is the Digital India program?
7. Mention one application of ICT in rural outreach.
8. Name one ethical issue in ICT-based communication.
9. Name one NGO known for its development communication work.
10. Who is Dr. Vikram Sarabhai?
11. Who defined the term 'Development Communication'?
12. Define Development, economic growth and human development.

=====XXXXXXXX=====